

Sygn. akt II C 1281/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia S.O. Sylwia Łopaczewska

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Nowakowska - Birke

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2014 roku **w Łodzi**

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa –Prezesowi Sądu Okręgowego w Łodzi

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od J. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.000 zł. (jeden tysiąc złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. przyznaje ze Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. B. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Ł. przy ul. (...) lokal numer (...) kwotę 8.856,00 zł. (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) brutto, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, którą nakazuje wypłacić na rzecz adwokata J. B. z Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi.

Sygn. akt II C 1281/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 lipca 2013 roku, wniesionym do Sądu Okręgowego w Łodzi, sprecyzowanym w pismach procesowych z dnia 8 sierpnia 2013 roku, 10 września 2013r., i ostatecznie z dnia 9 i 10 grudnia 2013 roku i z dnia 17 kwietnia 2014 roku powód J. K. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 553.366,32 zł., na którą to składają się :

1. straty w niezyskanym dochodzie i środkach własnych, które nastąpiły w latach 2004-2009 z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej tj.

- za rok 2004 kwota 64.777,82 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2005 roku do dnia zapłaty,

- za rok 2005 kwota 59.860,66 zł. wraz z odsetkami od dnia 1.01.2006 roku do dnia zapłaty,

-za rok 2006 kwota 55.387,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01. 2007 do dnia zapłaty,

- za rok 2007 kwota 50.629,79 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2008 roku do dnia zapłaty,

- za rok 2008 kwota 58.965,82 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2009 rok do dnia zapłaty,

- za rok 2009 kwota 56.377,17 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2010 roku do dnia zapłaty;

2. straty w związku z niezyskanym dochodem i środkami własnymi w latach 2004-2009 z tytułu likwidacji działalności gospodarczej, obejmujące:

- za rok 2009 kwotę 6.303,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2010 roku do dnia zapłaty,

- za rok 2010 kwotę 47.934,03 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2011 do dnia zapłaty,

- za rok 2011 kwotę 47.934,03 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2012 roku do dnia zapłaty,

- za rok 2012 kwotę 47.934,03 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2013 roku do dnia zapłaty,

- za rok 2013 kwotę 27.961,52 zł. wraz z odsetkami od dnia 1.08.2013 roku do dnia zapłaty;

3. straty z tytułu poniesionych wydatków na remont lokalu handlowego w 1999 roku, w kwocie 25.700,00 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2009 roku;

4. straty z tytułu poniesionych wydatków na pełnomocnika w procesie X Ga 175/09 i XIIGC 478/08 w kwocie 3600,00 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 1.09.2009 roku

Powód wniósł również o zasądzenie nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Jako podstawę prawną roszczenia pełnomocnik powoda wskazał z art.417 k.c.

Uzasadniając swoje roszczenia J. K. (1) wskazał na szereg nieprawidłowości, jakich dopuścili się, jego zdaniem, funkcjonariusze pozwanego zarówno w osobach sędziów Sądu Rejonowego w Łodzi jak i Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawach o sygnaturze akt X Ga 175/09, XII Gc 478/8 oraz w sprawie III Ca 1222/11.

Powód w sposób obszerny wywodził o błędnych jego zdaniem decyzjach orzeczniczych jakie miały miejsce z uwagi na przebieg postępowań w w/w sprawach z jego udziałem, jako powoda, opierając swoją ocenę na treści uzasadnienia rozstrzygnięcia jakie zapadło w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. akt III Ca 1222/11 z powództwa J. K. (1) przeciwko Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta Ł. i z powództwa wzajemnego Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł. przeciwko J. K. (2), na skutek wniesionych apelacji.

(pozew k.2-45, pismo z dnia 8 sierpnia 2013r. k. 213 i n., pismo z dnia 10 września 2013r. k. 228 i n., pismo z dnia 9 grudnia 2013 roku k. 308 - 309, pismo z dnia 10 grudnia 2013 roku k.310, 17 kwietnia 2014 roku k.335)

W dniu 17 marca 2014 roku pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany podniósł, iż brak jest podstaw faktycznych i prawnych do uznania, że czynności pozwanego były niezgodne z prawem. Ponadto pozwany podniósł brak udowodnienia przez powoda wysokości szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działaniami strony pozwanej.

(odpowiedź na pozew k.324-328)

Na terminie rozprawy poprzedzającym wyrokowanie pełnomocnicy stron podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, które nie zostały poniesione w całości, ani w części. Pełnomocnik pozwanego również wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

(protokół rozprawy k.486)

Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

W związku z łączącym powoda J. K. (1) i Skarb Państwa – Prezydenta Miasta Ł. umową najmu lokalu położonego na ul. (...) w Ł. z dnia 14 stycznia 2004 roku, i wynikłych z tego powodu wzajemnych roszczeń pomiędzy w/w stronami toczyły się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi i Sądem Okręgowym w Łodzi, jako sądem odwoławczym, postępowania, prowadzone pod sygnaturą akt : XII GC 478/08, X Ga 175/09, oraz I C 343/10, III Ca 1222/11.

Postępowanie w sprawie o sygn. akt X Ga 175/09 (XII GC 478/08) prowadzone było z powództwa Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł. przeciwko J. K. (1) o eksmisję z lokalu użytkowego, w związku z zaległościami w zapłacie czynszu po stronie pozwanego, na skutek apelacji pozwanego.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 31 marca 2009r. wydanym w sprawie o sygn. akt XII GC 478/08, z powództwa Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł. przeciwko J. K. (1), Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 24 października 2008 roku, w którym nakazał pozwanemu J. K. (1), aby opróżnił i oddał w posiadanie powodowi Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta Ł. lokal użytkowy o powierzchni 50,00 m. kw., stanowiący własność powoda a najmowany przez pozwanego, znajdujący się w Ł. przy ul. (...). Sąd orzekł również o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy, na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego ustalił, iż w dniu 14 stycznia 2004r. zarządca nieruchomości przy ul. (...) w Ł., działając w imieniu powoda, zawarł z pozwanym umowę najmu lokalu użytkowego o pow. 50 m2 i lokalu magazynowego o pow. 17m2. w budynku przy ulicy (...) w Ł.. Strony w &4 pkt. 1 umowy wskazały, że czynsz za lokal będzie wynosił 850,00 zł. miesięcznie + podatek VAT, ponadto, niezależnie od czynszu, pozwany zobowiązał się do ponoszenia kosztów eksploatacyjnych lokalu, między innymi z tytułu zużycia energii elektrycznej, na podstawie refaktur wynikających z obciążenia Zakładu (...). Pozwany był zobowiązany do zapłaty zaliczkowo kwoty 234,50 zł. miesięcznie. Jednocześnie strony umowy, w &5, postanowiły, iż pozwany najemca, wszelkie remonty i modernizacje przeprowadza na własny koszt, bez prawa regresu i po uzyskaniu zgody na piśmie od wynajmującego.

W punkcie 3 tegoż paragrafu wskazano, że wynajmującemu przysługuje prawo rozwiązania umowy bez okresu wypowiedzenia, jeżeli najemca będzie zalegał z zapłatą czynszu lub opłat eksploatacyjnych za dwa pełne miesiące.

Począwszy od 2004r. zarządca nieruchomości wystawiał pozwanemu faktury za czynsz i media, w tym energię elektryczną opłacaną ryczałtem, w oparciu o wskazania licznika obejmującego także innych najemców.

Pozwany dokonywał płatności w różnych kwotach prawie zawsze nie odpowiadających wysokości wystawionych faktur.

Według wyliczeń powoda, pozwany, na koniec sierpnia 2007r., miał zaległości czynszowe w kwocie 5.374,56 zł.

Pozwany twierdził, że nie posiada żadnych zaległości w stosunku do powoda, bowiem uznał, że powód nie uwzględnił w swoim wyliczeniu kwoty 1.040,00 zł., wpłaconej 24 marca 2006r., na poczet faktury za czynsz za miesiąc styczeń 2006r., a ponadto zgłosił do potrącenia kwotę 4.265,20 zł., na którą składa się kwota 1.415,20 zł. tytułem kosztów instalacji podlicznika energii elektrycznej przez pozwanego z dniem 7 października 2005r. oraz kwota 2850,00 zł., tytułem zawyżonych opłat za energię elektryczną od dnia podpisania umowy w styczniu 2004r. do momentu instalacji podlicznika w październiku 2005r.

Powód, pismem z dnia 7 marca 2008r., wezwał pozwanego do zapłaty zaległości czynszowych w łącznej kwocie 5.374,56 zł., w terminie 1 miesiąca, pod rygorem rozwiązania umowy najmu po bezskutecznym upływie zakreślonego terminu, a, w związku z brakiem zapłaty we wskazanym terminie, pismem z dnia 17.04.2008r. rozwiązał umowę bez zachowania terminu wypowiedzenia i zażądał opróżnienia lokalu w terminie do dnia 30 kwietnia 2008r.

Pozwany nie opróżnił przedmiotowego lokalu.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi uznał, że roszczenie powoda o opróżnienie i wydanie spornego lokalu użytkowego jest zasadne i, jako takie, zasługuje na uwzględnienie.

Sąd uznał, że w umowie najmu, łączącej strony, została określona stawka czynszu za sporny lokal oraz sposób rozliczeń z tytułu opłat eksploatacyjnych, w tym za zużytą energię elektryczną. Opłaty te miały charakter ryczałtowy, bowiem do jednego licznika energii było podłączonych kilku odbiorców, na co pozwany wyraził zgodę, pozwany podpisując przedmiotową umowę. Po założeniu podlicznika opłaty za energię elektryczną mogły ulec obniżeniu, jednak nie wiadomo dokładnie o jaką kwotę, bowiem wyliczenia pozwanego wskazujące na kwotę 2.850,00 zł., Sąd uznał za całkowicie hipotetyczne i nie poparte żadnymi dowodami, i jako takie nie mogły posłużyć do potrącenia. Ponadto, pozwany podpisując umowę, godził się na ryczałtowy sposób rozliczeń należności za media, w tym energię elektryczną nie może zatem skutecznie zarzucać, że dokonał nadpłaty w kwocie 2.850,00 zł. za okres od podpisania umowy najmu w styczniu 2004r. do dnia instalacji podlicznika w październiku 2005r.

Odnosząc się do potrącenia kwoty 1.415,20 zł., tytułem całkowitych kosztów instalacji podlicznika, w ocenie Sądu I Instancji, kwota ta również nie zasługiwała na uwzględnienie, bowiem powód nie zobowiązywał pozwanego do instalacji podlicznika a jedynie w swoim piśmie sugerował, że założenie takiego podlicznika umożliwiłoby dokonywanie wpłat za faktycznie zużytą energię elektryczną. Pozwany zawarł indywidualną umowę z Zakładem (...) i był zobowiązany od momentu instalacji do rozliczeń za energię tylko z tym zakładem. Ponadto, w myśl par 5 ust. 1 umowy najmu, najemca wszelkie remonty i modernizacje przeprowadza na koszt własny, bez prawa regresu. Instalację podlicznika Sąd zaliczył do modernizacji, a zatem również ze względu na wyraźny zapis umowny koszty instalacji nie mogły obciążać w żadnym stopniu powoda.

Za chybiony Sąd Rejonowy uznał również zarzut nie uwzględnienia przez powoda wpłaty kwoty 1040,00 zł., dokonanej przez pozwanego w dniu 24 marca 2006r., bowiem kwota ta znalazła się w rozliczeniu faktury za styczeń 2006r., jak wskazał pozwany w dowodzie wpłaty. Powołana okoliczność nie miała jednak wpływu na sumę rozliczeń stron wynikających z przedłożonego rozliczenia, bowiem w rozliczeniu tym za lata 2004 - sierpień 2006r. zostały uwzględnione wszystkie wpłaty pozwanego.

Sąd ustalił ponadto, że powód, księgując poszczególne należności wpływające od pozwanego, naruszył zasady wynikające z art.451 par.1 k.c., bowiem w sytuacji kiedy pozwany wyraźnie wskazywał w poleceniach zapłaty, którą należność z jakiej faktury chce uregulować, to obowiązkiem powoda było zaksięgowanie wpłat zgodnie ze wskazaniem dłużnika, a nie księgowanie wpływających należności na poczet należności najdawniej wymagalnych. Okoliczność ta nie miała jednak, w ocenie Sądu Rejonowego, wpływu na sumę wpłat dokonanych przez J. K. (1), a tym samym na wysokość zaległości czynszowych pozwanego i nie wpływała na wynik sporu.

Odnosząc się również do zgłoszonego zarzutu niewłaściwego określenia wartości przedmiotu sporu i trybu postępowania (wobec zawarcia umowy na czas określony, co zadaniem pozwanego sprawia, że wartość sporu winna stanowić suma czynszu za czas sporny lecz nie więcej niż za 1 rok a nie za trzy miesiące jak przy umowach na czas nie oznaczony, zgodnie z art.23 k.p.c.) Sąd I Instancji uznał, że czas trwania stosunku najmu wynikający z umowy, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i skuteczności złożonego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, bowiem umowa została wobec wystąpienia przesłanek określonych art.672 k.c. Dla skuteczności wypowiedzenia umowy na podstawie art. 627kc nie ma znaczenia, czy umowa była zawarta na czas oznaczony czy nie oznaczony.

W świetle powołanych ustaleń faktycznych i wywiedzionych na ich podstawie rozważań prawnych, W ocenie Sądu Rejonowego, zachodziły po stronie powodowej przesłanki do rozwiązania umowy najmu bez zachowania okresu wypowiedzenia, bowiem łączna należność czynszowa za dwa okresy płatności stanowi kwotę 1700,00 zł. + VAT, a pozwany zalegał z płatnością kwoty 5,374,56 zł., co skutkowało, na podstawie art.347 k.p.c. w zw. z 672 k.c. utrzymaniem w mocy w całości wyroku zaocznego z dnia 24 października 2008r.i orzeczeniem o nieuiszczonych kosztach postępowania wywołanego sprzeciwem pozwanego od wyroku zaocznego.

(wyrok zaoczny z dnia 24 października 2008 roku k. 39 akta sprawy XIIGC 478/08, wyrok z dnia 31 marca 2009 roku wraz z uzasadnieniem k. 192-196 akta sprawy XIIGC 478/08)

Apelacja J. K. (1) od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi z dnia 31 marca 2009 roku, w sprawie o sygn. akt XII GC 478/08, została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lipca 2009r. w sprawie XGa 175/09. Sąd II Instancji uznał, że zarzuty podniesione przez skarżącego nie zasługują na uwzględnienie.

Jak wskazał Sąd Okręgowy, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, znajduje uzasadnienie w poczynionych ustaleniach faktycznych i wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego; prawidłowo Sąd Rejonowy ocenił również zasadność roszczenia. Ponadto, wyrokując w sprawie, wziął za podstawę rozstrzygnięcia stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a apelujący nie wykazał, jaki istotne okoliczności ujawniły się po zamknięciu rozprawy i mogłyby stanowić podstawę zastosowania art. 316 par.2 k.p.c. W szczególności bowiem, nie jest taką okolicznością głos do protokołu z rozprawy, gdyż stanowi wyłącznie polemikę z dowodami i twierdzeniami zgłoszonymi przez strony do czasu zamknięcia rozprawy.

Sąd I instancji, w ocenie Sądu Okręgowego, przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wnioskowanym przez strony, zgromadzone w toku postępowania dowody poddał ocenie ustalając stan faktyczny sprawy stanowiący podstawę do rozważań nad stosowaniem przepisów prawa materialnego. Sąd przedstawił dowody, na których się oparł oraz motywy, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Tak przeprowadzona ocena dowodów odpowiada wymogom z art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy podkreślił w rozważaniach, że poczynione przez Sąd I instancji ustalenia nie są dowolne. Wyprowadzone wnioski mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów, zakreślonej przepisem art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Rejonowy odniósł się bowiem do wszystkich przeprowadzonych dowodów.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w orzeczeniu z dnia 10 czerwca 1999 roku, w sprawie II UKN 685/98 (opubl. OSNAPIUS 2000/17/655), w myśl którego, normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy zważył również, że swobodna ocena dowodów ujęta jest w ramy proceduralne, to znaczy, że musi odpowiadać pewnym warunkom określonym przez prawo procesowe. Oznacza to po pierwsze, że sąd może oprzeć swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz zasady bezpośredniości. Po drugie, ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszystkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Po trzecie, sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, to jest dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (tak. T. Erciński: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, Wydawnictwo Prawnicze 2002, tom I, str. 487- 498). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu.

W szczególności, za prawidłowe, Sąd Okręgowy uznał ustalenia i ocenę, w myśl której, wyrażenie zgody na instalację przez pozwanego podlicznika energii elektrycznej jednofazowego o mocy 3 kV., nie oznaczało poniesienia kosztów instalacji przez wynajmującego, bowiem zgodnie z § 5 pkt 1 umowy najmu wszelkie remonty i modernizacje najemca przeprowadza na koszt własny i własnym staraniem, bez prawa regresu i po uzyskaniu zgody na piśmie od wynajmującego. Skarżący znał postanowienia umowy najmu, gdyż podpisał ją bez zastrzeżeń w dniu 14 stycznia 2004 roku. Zmiana umowy i zgoda na zaliczenie kosztów instalacji na poczet czynszu wymagała podpisania aneksu (§ 9 umowy). Skoro więc wynajmujący nie wyraził zgody na rozliczenie instalacji z należnym czynszem, to pozwany

nie mógł skutecznie potrącić tej należności. Prawidłowo również Sąd Rejonowy uznał, że wyliczenia kwoty nadpłaty za energię elektryczną zgłoszonej do potrącenia nie zostały udokumentowane. Nie stanowią dowodu na istnienie „nadpłaty” wyliczenia dokonane przez pozwanego oparte na porównaniu zużycia energii elektrycznej przed i po zainstalowaniu podlicznika wobec kwestionowania ich przez powoda. Nie jest zatem możliwe porównanie zużycia energii w kwestionowanych okresach grzewczych, a ponadto nie można wykluczyć, że, po zainstalowaniu podlicznika, pozwany oszczędniej gospodarował energią. Z kolei, zgłoszony w sprzeciwie od wyroku zaocznego wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego celem ustaleniam czy posiada zobowiązania z tytułu czynszu i czy zarządca nieruchomości prawidłowo dokonywał wyliczeń należności pozwanego z tytułu zużycia energii za okres od dnia 1 stycznia 2004 roku do 12 października 2005 roku, został cofnięty przez pełnomocnika pozwanego na terminie rozprawy w dniu 3 lutego 2009 roku.

Za niezasadny, sąd odwoławczy, uznał również zarzut apelującego, błędnego ustalenia przez Sąd I Instancji, iż lokal użytkowy zajmowany przez pozwanego miał powierzchnię 50 m². Pozwany podpisał bowiem umowę najmu lokalu o takiej powierzchni, natomiast z wystawianych faktur przez administratora wynikało, że lokal zajmuje powierzchnię 49,06 m² i od takiej powierzchni wyliczony był czynsz. Natomiast pozwany, powziąwszy taką wiadomość, w okresie dwóch lat od zawarcia umowy, ani nie zakwestionował jej treści, ani nie żądał korekty czynszu.

Na poprawność rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego nie wpłynęła również kwestia posługiwania się przez Sąd I Instancji zamiennie terminem „zaliczka” określonym w § 4 pkt 2 umowy i „ryczałt.”

Za niezasadne Sąd Okręgowy uznał także zarzuty naruszenia prawa materialnego, bowiem, wbrew twierdzeniom apelującego, nie przysługiwała mu wobec powoda wzajemna, wymagalna i zaskarżalna wierzytelność w kwocie 4.265,20 zł. Zarówno bowiem pozwany, nie mógł rozliczyć z czynszem kosztu instalacji podlicznika, jak i wyliczenie nadpłaty za energię elektryczną nie zostało udowodnione. Nie doszło zatem do naruszenia przepisów art. 498 § 1 k.c. jak i art. 499 k.c.

Niezasadny okazał się również zarzut naruszenia art. 118 k.c., zgłoszony już po zamknięciu rozprawy, a więc po terminie wynikającym z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. W postępowaniu w sprawach gospodarczych pozwany traci prawo powoływania twierdzeń, zarzutów oraz dowodów na ich poparcie, niepowołanych w odpowiedzi na pozew, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że wykaże, iż ich powołanie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później (art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.). Powód wzywał pozwanego do uregulowania kwoty 5.374,56 zł., tytułem zaległych należności czynszowych obejmujących okres od lutego do sierpnia 2007 roku, czego pozwany nie uczynił. Skoro stawka czynszu wynosiła miesięcznie 1.017,50 zł. brutto, to zaległość w kwocie 5.374,56 zł. przekraczała kwotę czynszu za dwa miesiące i stanowiła podstawę do rozwiązania umowy najmu bez zachowania okresu wypowiedzenia, zgodnie z § 7 ust. 3 umowy najmu. Umowa nie przewidywała bowiem, aby zaległość, będąca podstawą do rozwiązania umowy najmu, musiała dotyczyć dwóch kolejnych, pełnych okresów płatności.

Z powyższych względów, uznając zarzuty apelacji za bezzasadne, a rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego za prawidłowe, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. (apelacja powoda z dnia 28 kwietnia 2009 roku, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lipca 2009 roku k. 226 akta sprawy XIIGC 478/08)

Kolejne postępowanie pomiędzy J. K. (1) a Skarbem Państwa – Prezydentem Miasta Ł., prowadzone było przed Sądem Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi pod sygnaturą akt I C 343/10 oraz przed Sądem Okręgowym w Łodzi pod sygnaturą akt III Ca 1222/11, w sprawie z powództwa J. K. (1) przeciwko Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta Ł. o zasądzenie kwoty 5.571 zł. z ustawowymi odsetkami, tytułem nienależnie uzyskanej korzyści za lokal przy ul. (...) w Ł. oraz z powództwa wzajemnego Skarbu Państwa –Prezydenta Miasta Ł. przeciwko J. K. (1) o zapłatę kwoty 5.374,56 zł., tytułem zaległych należności za czynsz, za lata 2004-2007 roku.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 17 maja 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IC 343/10, z powództwa J. K. (1), przeciwko Skarbowi Państwa – Prezydent Miasta Ł., oraz z powództwa wzajemnego Skarbu Państwa – Prezydentowi Miasta Ł. przeciwko J. K. (1), Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, oddalił powództwo główne oraz powództwo wzajemne orzekając również o kosztach postępowania.

Sąd I instancji ustalił, w oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego, że powód główny - J. K. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe, w dniu 30 czerwca 1999 roku zawarł ze Specjalistycznym Zakładem Opieki Zdrowotnej (...)w Ł. umowę najmu lokalu użytkowego o powierzchni 50 m², znajdującego się na parterze budynku położonego w Ł. przy ulicy (...). Zgodnie z umową wszelkie koszty remontu i modernizacji lokalu dla przystosowania go do prowadzenia działalności gospodarczej obciążały najemcę, nadto w razie rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie wynajmującego w ciągu 5 lat od dnia jej zawarcia wynajmujący był zobowiązany do zwrotu owych kosztów.

W dniu 20 października 2003 roku powód uzyskał informację, iż budynek położony w Ł. przy ulicy (...) stanowi własność Skarbu Państwa. W dniu 14 stycznia 2004 roku firma (...) - (...), Administrowanie (...) w Ł., na zlecenie Urzędu Miasta Ł. Wydziału Gospodarowania Majątkiem, zawarła z J. K. (1) umowę najmu spornego lokalu użytkowego, składającego się z przestrzeni sklepowej o powierzchni 50 m² i przestrzeni magazynowej o powierzchni 17 m². Na mocy tejże umowy najemca zobowiązał się do uregulowania należności z tytułu czynszu za okres bezumownego korzystania z lokalu, tj. od 1 października 2003 roku do dnia 13 stycznia 2004 roku w kwocie 4.618,90 zł, która to opłata nie została uregulowana z przyczyn leżących po stronie wynajmującego. Wysokość czynszu ustalono na kwotę 850 złotych + podatek VAT.

Nadto Sąd Rejonowy ustalił, że J. K. (1) zobowiązał się ponosić koszty eksploatacyjne z tytułu zużycia zimnej wody i energii elektrycznej, a także koszty związane z odprowadzaniem ścieków i wywozem śmieci. Ustalono również, że wszelkie remonty i modernizacje powód przeprowadzać będzie na własny koszt bez prawa regresu i po uzyskaniu zgody wynajmującego. Wynajmujący zobowiązał się za to, że nie rozwiąże umowy przez okres co najmniej 10 lat, zastrzegając sobie uprawnienie do rozwiązania stosunku prawnego bez wypowiedzenia w razie zalegania przez najemcę z zapłatą czynszu lub opłat eksploatacyjnych przez dwa pełne miesiące.

J. K. (1), w styczniu 2004 roku, na własny koszt zabezpieczył wynajmowany obiekt montując drzwi stalowe i kratę ochronną, których koszt wyniósł 2.880 zł. W lutym 2004 roku uiścił kwotę 4.044,30 złotych na poczet czynszu za październik – grudzień 2003 roku oraz 650 zł tytułem czynszu za styczeń 2004 roku.

Wynajmujący składał najemcy faktury za energię elektryczną, którą powód opłacał zaliczkowo, ale z uwagi na zgłaszane przez niego zastrzeżenia co do wysokości pobieranych opłat, zarządca nieruchomości zwrócił się o zainstalowanie podlicznika i podpisanie indywidualnej umowy z Zakładem (...), co J. K. (1) uczynił.

Nadto, w toku prowadzonego procesu, Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 7 marca 2008 roku do powoda zostało skierowane wezwanie do zapłaty zaległości czynszowych za miesiące luty – sierpień 2007 w kwocie 5.374,56 zł., w terminie miesiąca, pod rygorem rozwiązania umowy bez wypowiedzenia.

Ostatecznie umowa najmu została rozwiązana w dniu 17 kwietnia 2008 roku, z uwagi na wymienione zaległości, a wyrokiem z dnia 24 października 2008 roku w sprawie o sygn. akt XII GC 478/08 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi nakazał J. K. (1) opróżnienie i oddanie w posiadania pozwanego zajmowany lokal. Powód zdał lokal w listopadzie 2009 roku

Powołane ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy poczynił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy i zeznania świadka G. M..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji wskazał, iż zarówno powództwo główne, jak i powództwo wzajemne, nie zasługują na uwzględnienie.

Podstawę żądania J. K. (1) stanowił przepis art. 410 § 2 k.c. w związku z art. 405 k.c., zgodnie z którym, w razie spełnienia przez stronę świadczenia nienależnego, a więc takiego, do którego nie była zobowiązana, podmiot bezpodstawnie wzbogacony winien wydać otrzymaną w ten sposób korzyść, przy czym powód upatrywał swej szkody w fakcie poniesienia kosztów instalacji zabezpieczeń w kwocie 2.900 zł. i kwoty 2.671,56 zł. tytułem nadpłaty czynszu najmu.

Sąd rozpoznający sprawę w I instancji wskazał, iż nieskuteczny okazał się, podniesiony przez pozwanego, zarzut przedawnienia, jednak pomimo to, żądanie powoda głównego, jako nieudowodnione, nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Rejonowy miał na uwadze, że kwestia, zgłoszonych przez J. K. (1) nadpłaconych kwot, była już przedmiotem rozpoznania w sprawie Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi o sygn. akt XII GC 478/08, w której ustalono, że kwoty wydatkowane na nabycie kraty rozsuwanej, stalowych drzwi i opłat z tytułu ochrony obciążały najemcę bez prawa regresu do wynajmującego. Ponadto, w ocenie Sądu Rejonowego, powód nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na to, że opłaty za energię elektryczną były zawyżone, przedstawiając wyłącznie swoje hipotetyczne wyliczenia bez wskazania, z czego by one miały wynikać i jaka była ich podstawa. Z tych wszystkich względów Sąd I instancji uznał, iż powód nie podolał, spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu, wynikającemu z art. 6 k.c., a także obowiązku wskazanemu w art. 232 k.p.c., nakazującemu stronie wskazywanie dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzi skutki prawne. Powód nie tylko nie wskazał innych zdarzeń prawnych mogących stanowić ewentualną podstawę obowiązku zwrotu świadczenia przez stronę pozwaną, ale nie zgłosił wniosków dowodowych mogących potwierdzić zasadność przedstawionych przez niego wyliczeń, mimo iż został w sposób należyty poinformowany w przedmiocie ciężącym na nim obowiązków procesowych i oświadczył, że nie zgłasza żadnych wniosków dowodowych. Należało zatem uznać, że strona powodowa dobrowolnie zrezygnowała z aktywnego udziału w gromadzeniu materiału dowodowego służącego poparciu jej twierdzeń, chociażby w postaci wniosku o powołanie biegłego dysponującego stosownymi wiadomościami specjalnymi. Nie zaistniały również okoliczności przemawiające za podjęciem przez Sąd I instancji czynności z urzędu, w trybie art. 232 zd. 2 k.p.c., podzielać pogląd, wyrażony w wyroku SN z dnia 22 marca 2007 roku (III CSK 375/06, Lex nr 308863), w myśl którego, w procesie, w którym nie ma podejrzania koluzji (procesu fikcyjnego) lub występowania w charakterze strony osoby wyjątkowo nieporadnej, Sąd winien zachować neutralność w wykrywaniu dowodów.

W ocenie Sądu Rejonowego, toku postępowania, brak było po stronie powodowej przeszkód dla podjęcia czynności dowodowych, celem odparcia zarzutów strony przeciwnej. Podkreślono również, że możliwość udzielania przez Sąd stronom i uczestnikom postępowania występujących w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczenia ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań nie może być rozumiana, jako obowiązek zastępowania inicjatywy dowodowej stron, czy też obowiązek pouczeń w sytuacji, gdy ochrona praw procesowych tego nie wymaga.

Powyższe rozważania, Sąd Rejonowy w Łodzi odniósł również do roszczenia zgłoszonego przez stronę pozwaną w pozwie wzajemnym. Pozwany wskazał bowiem jedynie kwotę określoną w wypowiedzeniu umowy najmu, nie przedstawiając jednocześnie żadnych szczegółowych wyliczeń uzasadniających jej wysokość. Mając na względzie okoliczność, przyznaną przez świadka, że rozliczenia między stronami toczyły się również po ustaniu umowy najmu oraz niedostateczne sprecyzowanie podstawy faktycznej zgłoszonych roszczeń wzajemnych, zostały one przez Sąd Rejonowy uznane za nieudowodnione.

Apelacja zarówno J. K. (1) jak i Skarbu Państwa –Prezydenta Miasta Ł. od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi z dnia 17 maja 2011 roku, w sprawie o sygn. akt I C 343/10, została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 stycznia 2012r. w sprawie III Ca 1222/11.

Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty podniesione w obu apelacjach przez skarżących nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podzielił i przyjął za własne powołane ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, zawarte w uzasadnieniu wyroku dnia 17 maja 2011 roku, z tym uzupełnieniem, iż powód – J. K. (1) poniósł nakłady na przedmiotowy lokal, ale w okresie bezumownego korzystania z lokalu, czyli przed dniem 14 stycznia 2004 roku.

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów apelacji powoda głównego Sąd Okręgowy wskazał, iż są one bezzasadne. Po pierwsze – J. K. (1) w umowie najmu z dnia 14 stycznia 2004 roku zobowiązał się ponosić i to niezależnie od czynszu, również koszty eksploatacyjne z tytułu zużycia zimnej wody i energii elektrycznej, a także koszty wywozu śmieci i odprowadzania ścieków - początkowo zaliczkowo, a ostatecznie - na podstawie refakturowania stosownych obciążeń. Z tego też względu, wbrew wywodom skarżącego powoda głównego nie sposób było uznać, iż obciążenie J. K. (1) owymi kosztami stanowi świadczenie nienależne, skoro wynika ono ze wzajemnego porozumienia się stron. Jeśli zaś w ocenie powoda, kwoty nakładane na niego z tytułu opłat eksploatacyjnych były zbyt wysokie, to zgodnie z art. 232 k.p.c., właśnie na powodzie ciążył obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodził skutki prawne (art. 6 k.c.). Tymczasem przedstawione przez J. K. (1) wyliczenia nie posiadały waloru dowodu, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, innymi słowy załączone wykazy obrazujące, w ocenie powoda, nadpłatę z tytułu czynszu na kwotę 2.671 zł. mają wyłącznie charakter wyliczeń hipotetycznych i nie poddają się weryfikacji. W tych okolicznościach nie mogły stanowić skutecznej podstawy roszczenia opartego o regulację, przewidzianą w art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Z tego też względu, w ocenie Sądu Okręgowego, słusznie Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w tym zakresie nie zostało udowodnione.

Powyższe uwagi Sąd Odwoławczy uznał za aktualne także w zakresie pozostałej kwoty 2.880 zł., składającej się na dochodzone pozwem głównym roszczenie, aczkolwiek tylko w zakresie jej nie udowodnienia.

Sąd Okręgowy podkreślił jednak, iż wbrew ustaleniom Sądu I Instancji powód słusznie wskazał, że skoro do dnia 14 stycznia 2004 roku stron sporu nie łączyła żadna umowa najmu, to do poniesionych w tym czasie przez powoda nakładów na lokal nie mógł mieć zastosowania § 5 późniejszej umowy. Nie zmienia to jednak faktu, że roszczenie również w tym zakresie powinno zostać udowodnione.

W ocenie Sądu Okręgowego całkowicie chybionym był również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 316 § 1 k.p.c., art. 231 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c., a także zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd I instancji nie uchybił zasadzie orzekania wynikającej z art. 316 k.p.c., a określanej jako zasada aktualności orzeczenia sądowego, przyjmując za podstawę wydanego wyroku stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Poza tym, według judykatury, naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., z reguły nie ma wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest po jego wydaniu. Na gruncie powyższych konstatacji Sąd rozpoznający apelację uznał, że sformułowany przez powoda zarzut nie może zostać uwzględniony, gdyż Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia wskazał podstawę faktyczną i wyjaśnił podstawę prawną wyroku wraz z przytoczeniem przepisów, czyniąc właściwe ustalenia.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego w apelacji wywiedzionej przez powoda wzajemnego Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wskazał, iż nie może on wywołać postulowanego przez skarżącego skutku. Zgodnie z art. 233 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania - na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie nie doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Powód wzajemny dochodził kwoty, będącej wprawdzie przedmiotem analizy we wcześniejszej sprawie eksmisyjnej, jednak w rzeczonym postępowaniu była ona badana jedynie przesłankowo – w kontekście wielokrotności czynszu miesięcznego, stanowiącego o zaległości uprawniającej do rozwiązania stosunku najmu. W niniejszym procesie powód wzajemny nie wskazał żadnych dowodów uzasadniających formułowane wzajemne roszczenie. W szczególności, za dowód nie mogło być uznane rozliczenie złożone do akt sprawy w formie, nie podpisanego przez upoważnioną osobę, wydruku komputerowego, któremu nie sposób nadać waloru dokumentu.

Mając na uwadze opisany rezultat kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku oraz zważywszy, iż w sprawie nie ujawniono okoliczności, które winny być uwzględnione z urzędu w toku postępowania drugo instancyjnego, Sąd Okręgowy oddalił obie apelacje opierając się na regulacji art. 385 k.p.c., uznając je za bezzasadne

Mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania.

(wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 stycznia 2012r. wraz z uzasadnieniem k. 116-120)

W dniu 13 listopada 2009r. J. K. (1) opróżnił sporny lokal użytkowy.

W lokalu tym powód, do czasu jego wydania, poczynając od 1999r., prowadził sklep z odzieżą nową i używaną. Później nie kontynuował działalności w innej lokalizacji, gdyż nie dysponował środkami finansowymi, wydając pieniądze na opłacanie adwokata i koszty postępowania w sprawie o eksmisję, podczas, gdy otwarcie sklepu w innym lokalu wymagałoby sfinansowania jego remontu, którego koszt oszacował na około 60.000 zł.

W dniu 24 listopada 2009r. powód zakończył prowadzenie działalności gospodarczej. Przez kolejne 9 miesięcy pracował w salonie sprzedaży w firmie (...), następnie pozostał na zasiłku dla bezrobotnych, po czym na kolejne pół roku podjął kolejną pracę, a następnie ponownie pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Obecnie jest na świadczeniu przedemerytalnym w wysokości 840 zł. netto miesięcznie.

Powód, winą za wszystkie działania, skutkujące wystąpieniem z powództwem o eksmisję z przedmiotowego lokalu użytkowego, obciążył Urząd Miasta Ł., zaś po wydaniu przez Sąd Okręgowy w Łodzi wyroku, na skutek apelacji obu stron, w sprawie III Ca 1222/11 oraz zapoznaniu się z uzasadnieniem orzeczenia, z którego wynikało, że Skarb Państwa nie udowodnił swojego roszczenia z tytułu zapłaty zaległości w opłatach, (które, przesłankowo, stało się podstawą orzeczenia eksmisyjnego ze spornego lokalu użytkowego) uznał, że odpowiedzialność za skutki niekorzystanego dla niego rozstrzygnięcia, jakie zapadło w sprawie XII GC 478/08 ponosi Sąd I Instancji, oraz Sąd Okręgowy w sprawie X Ga 175/09, który oddalił apelację powoda.

Z kolei w sprawie zawisłej przed Sądem Okręgowym w Łodzi o sygn. akt III Ca 1222/11, Sąd I Instancji, w przeświadczeniu powoda, nieprawidłowo zarzucił J. K. (1) brak inicjatywy dowodowej oraz przeprowadził wadliwą ocenę dowodów i dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych, dotyczących poniesienia przez powoda kosztów zabezpieczenia budynku, które uznał Sąd II Instancji – Sąd Okręgowy.

Powód uznał, że o wyrządzeniu mu szkody przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie gospodarczej, dowiedział się z chwilą ogłoszenia wyroku w sprawie III Ca 1222/11. Swoją stratę za lata 2004-2009 upatrywał w wydatkowaniu w 2004r. kwoty około 9.000 zł., tytułem zapłaty za czynsz za okres bezumowny, za ochronę oraz obciążenia go kosztami energii elektrycznej za rok 2004, na podstawie nieprawidłowo wystawionych faktur, której to kwoty nie mógł przeznaczyć na środki obrotowe, co skutkowało brakiem obrotu i dochodu. W latach poprzednich, tj. 1999-2003r., powód przeznaczał na środki obrotowe średnio 12.000 zł. rocznie.

Powód w związku z sprawą III Ca 1222/11 jak również w sprawie toczącej się pod sygnaturą X Ga 175/09 nie występował ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem w/w orzeczeń. Ponadto w sprawie o sygn. akt X Ga 175/09 powód był do końca postępowania reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

(niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci wyroków Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi oraz Sądu Okręgowego w Łodzi, jako sądu odwoławczego, wraz z uzasadnieniami, powołanych w treści uzasadnienia.

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego ds. rachunkowości na okoliczność wysokości strat poniesionych przez powoda w okresie objętym żądaniem pozwu, uznając iż wobec wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych oraz zważywszy na przedmiot stawianych zarzutów i wywodzonych roszczeń majątkowych, obejmujących w przeważającej części okres sprzed wydania prawomocnych wyroków w obu kwestionowanych postępowaniach sądowych, wniosek ten jest bezzasadny, a uzyskany w ten sposób materiał dowodowy, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości, jako bezzasadne.

Dochodzone w niniejszym procesie roszczenie o zapłatę przez pozwanego kwoty 553.366,32 zł. tytułem straty w nieuzyskanym dochodzie i środkach własnych oraz z tytułu straty poniesionych wydatków na remont lokalu, jak również z tytułu poniesionych wydatków na pełnomocnika powód wywodził z faktu wykonywania niezgodnie z prawem przez funkcjonariuszy publicznych w osobach sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi władzy publicznej w związku z prowadzeniem postępowań sądowych zakończonych prawomocnymi orzeczeniami w sprawach o sygn. akt. X Ga 175/09 oraz III Ca 1222/11.

Podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, stanowi art. 417 k.c.

Norma ta należy do grupy przepisów regulujących kompleksowo kwestie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej, a szerzej podmiotów wykonujących władzę publiczną. Inaczej mówiąc, z treści przepisu wynika swoistego rodzaju definicja deliktu publicznego. Nowe brzmienie temu przepisowi nadała ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162/04 poz.1692), która weszła w życie z dniem 1 września 2004 r.

Powołany przepis przyjmuje, że jedynymi przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa są: wykonywanie władzy publicznej niezgodnie z prawem oraz powstała z tego powodu szkoda. Na gruncie w/w art. 417 k.c., należy przyjmować, że odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności jest odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka, to jest jedynymi jej przesłankami są szkoda oraz niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności.

Takie rozumienie przepisu art. 417 k.c., wyłączające jako podstawę odpowiedzialności winę funkcjonariusza, przyjął bowiem Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu interpretacyjnym – wyroku z dnia 4 grudnia 2001 roku Sk 18/00, stwierdzając że jedynie taka interpretacja powyższego przepisu pozwala na uznanie go za zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Stanowisko powyższe nie budzi żadnych wątpliwości zarówno w literaturze jak i w orzecznictwie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2002 roku I CKN 581/99, OSNC 2002 nr 10 poz. 128 oraz G. Beniek w Komentarz do Kodeksu Cywilnego, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003, komentarz do art. 417).

Reasumując należy stwierdzić, że na gruncie art. 417 k.c., należy przyjmować, że odpowiedzialność Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego ma miejsce wówczas, gdy wykonującemu władzę publiczną - bez względu na sposób i formę działania - można postawić zarzut działania z naruszeniem prawa. Przepis powyższy dotyczy wszelkich czynności (działania i zaniechania) związanych z wykonywaniem imperium, a więc zarówno czynności faktycznych, jak i indywidualnych rozstrzygnięć podejmowanych przy zachowaniu określonej procedury.

Nie ulega wątpliwości, iż do sfery imperium państwa należy działalność orzecznicza sądów powszechnych związana ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości.

W powołanym wyżej wyroku z dnia 4 grudnia 2001 roku wyjaśniając pojęcie „niezgodne z prawem” użyte w art. 77 ust. 1 Konstytucji, Trybunał Konstytucyjny skłania się ku ścisłemu ujmowaniu tego pojęcia, rozumiejąc je jako „zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej”.

Chodzi tu zatem o niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz rozporządzeniami, a także dorobkiem prawnym Wspólnoty Europejskiej i prawem stanowionym przez Unię Europejską.

Drugą przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej na gruncie art. 417 k.c. jest szeroko rozumiana szkoda, to jest każdy uszczerbek w prawnie chronionych dobrach danego podmiotu, zarówno o charakterze majątkowym

jak i niemajątkowym. Nie można zatem wykluczyć odpowiedzialności władzy publicznej z tytułu naruszenia dóbr osobistych obywatela, w tym także możliwości podniesienia przez pokrzywdzonego roszczeń z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę niemajątkową. Przez szkodę rozumie się nie tylko szkodę majątkową, ale także i szkodę niematerialną (uszczerbek niematerialny), jednakże Sąd podkreśla, że obowiązek wynagrodzenia (zadośćuczynienia) krzywdy powstaje tylko wtedy, kiedy przewiduje to wyraźnie przepis szczególny.

Dla przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. nie ma znaczenia formalny status osoby będącej sprawcą szkody, lecz charakter i rodzaj podejmowanych przez nią czynności, jako związanych z wykonywaniem władzy publicznej mieszczącej się w obszarze kompetencji danej instytucji. Nie ma więc potrzeby ustalania osoby bezpośredniego sprawcy szkody, lecz wystarczy ustalenie istnienia związku między wykonywaniem władzy publicznej, czyli funkcjonowaniem danej instytucji, i szkodą. Jeżeli szkoda wynika jedynie przy okazji (sposobności) wykonywania władzy publicznej, to związek funkcjonalny z reguły nie istnieje.

Reasumując, odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. uwarunkowana jest zatem zaistnieniem szkody i związku przyczynowego pomiędzy nią, a niezgodnym z prawem działaniem funkcjonariusza. Istnienie związku przyczynowego oceniać należy na zasadach wynikających z art. 361 § 1 k.c. Oznacza to, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej.

W rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, aby spełnione zostały przytoczone powyżej przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Działania funkcjonariuszy państwowych w osobach sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi, którzy podejmowali czynności procesowe obejmujące wydanie wyroków w procesach cywilnych wytoczonych zarówno przez Skarb Państwa – Prezydenta Miasta Ł. jak i J. K. (1), na skutek apelacji wywiedzionych przez strony od wyroków Sądów I Instancji, nie były niezgodne z prawem.

Podkreślić również należy, iż wykonywanie przez funkcjonariuszy Sądu Okręgowego w Łodzi swoich ustawowych zadań nie może samo przez się oznaczać bezprawności ich działania. Sędziowie orzekający w sprawach o sygn. akt X Ga 175/09, III Ca 1222/11 oparli się na obowiązującym prawie i w ramach posiadanych przez siebie uprawnień, jako organ stosujący prawo, wydali orzeczenia, które w świetle obowiązujących przepisów, uznali za właściwe. Takie działanie funkcjonariuszy było w pełni dopuszczalne i całkowicie legalne. W szczególności, w toku prowadzonych postępowań Sąd Okręgowy w Łodzi nie dopuścił się żadnych uchybień ani nieprawidłowości. Zapadające orzeczenia i podejmowane czynności miały swoje uzasadnienie faktyczne i prawne, co zostało szczegółowo wywiedzione w pisemnych motywach rozstrzygnięć, a uprawnienie do ich podejmowania wprost wynikały z przepisów obowiązującej procedury postępowania cywilnego. Tego rodzaju zachowanie się organów procesowych nie może być więc analizowane w kategoriach działań bezprawnych, skoro organy te realizowały swoje uprawnienia, jak i obowiązki, w żaden sposób nie wykraczając poza zakres swoich kompetencji. Zastosowanie miał również cały tryb kontroli instancyjnej, bowiem powód korzystał ze wszelkich dostępnych instrumentów prawnych, będąc również reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Właśnie aktywność procesowa powoda doprowadziła do zaangażowania Sądu Okręgowego w Łodzi, który rozpoznawał apelacje M. K. od wyroków Sądów I instancji zarówno w sprawie I C 343/10 oraz w sprawie XII Gc 478/08, a po zapoznaniu się z zarzutami apelacji i zgromadzonymi dowodami, nie uwzględnił apelacji powoda. Kontroli podlegała przy tym zarówno sama prawidłowość zapadłych w sprawie orzeczeń, pod kątem istnienia przesłanek merytorycznych uwzględnienia powództw skierowanych przeciwko najemcy, jak również ich strona formalno – proceduralna. Sądy odwoławcze każdorazowo dochodziły do przekonania, że wydane w pierwszej instancji orzeczenia były słuszne i nie zawierały błędów, co skutkowało oddaleniem apelacji wywiedzionych przez J. K. (1).

Mając powyższe na uwadze, w rozpoznawanej sprawie, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy Łodzi każdorazowo, w oparciu o powołane przepisy i zgromadzony materiał dowodowy, dokonał

uprawnionej i mieszczącej się w granicach swobodnej oceny dowodów oraz uznania sędziowskiego, analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że orzeczenia, które zapadły w powołanych procesach, były uzasadnione wynikami przeprowadzonego postępowania i poczynionych w jego toku ustaleń faktycznych. Prowadzenie zaś przez organy władzy publicznej postępowania w ramach określonej przez ustawodawcę procedury nie stanowi działania bezprawnego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało również istnienia adekwatnego związku przyczynowego między czynnościami podejmowanymi przez funkcjonariuszy Sądu Okręgowego w Łodzi, a szkodą J. K. (1). Powód nie wykazał bowiem, aby na skutek bezprawnego zachowania się funkcjonariuszy państwowych, doszło do uszczerbku o charakterze majątkowym w dobrach prawne chronionych.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ta zasada materialno - prawna znajduje odzwierciedlenie w przepisie procesowym art. 232 k.p.c., który z kolei stanowi, iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Są to naczelné zasady postępowania dowodowego, które zawsze w postępowaniu sądowym obciążają stronę, która z danego faktu wywodzi dla siebie określone skutki prawne.

W przepisie art. 6 k.c. chodzi o fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a więc fakty prawotwórcze, czyli wykazujące istnienie prawa oraz fakty niweczące lub tamujące prawo. O tym co każda ze stron stosunku cywilnoprawnego ma udowodnić w sporze toczącym się przed sądem decydują przede wszystkim przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne oraz prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego.

Uwzględniając treść art. 6 k.c. stwierdzić należy, iż do osoby występującej z pozwem należy udowodnienie faktów pozytywnych, które stanowią podstawę powództwa, gdyż z faktów tych wywodzi ona swoje prawo. Do przeciwnika natomiast należy wykazanie okoliczności niweczących to prawo lub uniemożliwiających jego powstanie.

Powód, na którym, w myśl art. 6 k.c., spoczywa ciężar udowodnienia faktu z którego wywodzi skutki prawne, nie wykazał istnienia adekwatnego związku przyczynowego między szkodą, powstałą, wg twierdzeń pozwu poczynając od 2004r., a zachowaniem się funkcjonariuszy państwowych, ani bezprawności działania tychże funkcjonariuszy. Nie zostało zatem dowiedzione wystąpienie wszystkich przesłanek odpowiedzialności deliktowej z art.417 k.c.

Brak było również podstaw do wywodzenia odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa z przepisu art. 417 ze zn.1 par.2 k.c., w myśl którego, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia (...), jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej, gdyż w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy bezspornym jest, że nie toczyło się postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń Sądu Okręgowego w Łodzi, wydanych w sprawach o sygn. akt X Ga 175/09 oraz III Ca 1222/11, co sam przyznał powód w swoich zeznaniach.

Reasumując powództwo przeciwko Skarbowi Państwa- Sądowi Okręgowemu w Łodzi, z braku przesłanek warunkujących odpowiedzialność pozwanego, podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zapadło na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu powód, który przegrał sprawę w całości, winien zwrócić przeciwnikowi wszystkie, poniesione przez niego w toku procesu, koszty niezbędne do podjęcia celowej obrony. Wydatki strony pozwanej związane były z występowaniem fachowych pełnomocników. Podkreślić w tym miejscu należy, iż prawo do sądu nie oznacza przyzwolenia na konstruowanie wszelkich możliwych roszczeń i woluntarystyczne określenia ich wysokości, gdyż strona winna mieć świadomość wpływu tak formułowanych roszczeń również w zakresie kosztów postępowania, w szczególności poniesionych przez przeciwnika procesowego. (tak samo Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 listopada 2003r. w sprawie II PK 58/02) Mając jednak wzgląd na trudną sytuację majątkową i życiową powoda, którego jedynym

źródłem jest zasilek przedemerytalny w wysokości 840 zł. miesięcznie oraz emerytura jego żony w kwocie 940 zł. netto miesięczne, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. obciążył go tylko częściowo obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu, obejmujących koszty zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 7.200 zł.